

POLETARAC

Siječanj, 1997.

ŠKOLSKI LIST UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE

FRA LOVRE KARAULE U LIVNU

DRAGI ČITATELJMI

Napokon je poletio naš Poletarac, školski list kojeg nije bilo među nama nekoliko godina. Ime lista nismo htjeli mjenjati, smatramo da u njemu ima simbolike - jer svi mi poput ptica - poletarca, želimo što prije poletjeti u susret novim saznanjima.

Poletarac je 1982. godine dobio diplomu na natjecanju "Tražimo najbolji školski list", pa nam je i stoga njegovo ime drago. Naša je želja da tako budu ocijenjeni ovaj, a i naredni brojevi našeg lista. Radeći ovaj broj "Poletarca" susreli smo se sa mnoštvom tehničkih problema, kao što vidite još uvijek list tipkano na matrici, što nam stvara mnogo poteškoća, zato Vas molimo da nam ne zamjerite na eventualnim propustima ili pogreškama. I članovi likovne družine ne mogu stoga prikazati svoja likovna ostvarenja.

Znamo da živimo u teškim vremenima, ali se nadamo da će se iznaći mogućnosti da nam se u tehničkom smislu pomogne, pa da Vam onda možemo pokazati što znamo i umijemo.

HREDNIK:

prof. JADRANKA ŠIMUNAC

UREDNIŠTVO:

1. BORJANA MAGANIĆ VIII.c	5. ADRIJANA MIHALJEVIĆ VI.b
2. DANIJELA BULJAN VIII.c	6. IVANA DODIG VII.c
3. MARIJA TEKLIĆ VII.d	7. MARIJANA ŠEREMET VI. d
4. LEJLA BUREK VII.a	8. ZANA LJUBUNČIĆ V.d

Fra Lovro Karaula rođen je 1800. godine u Žiroviću kraj Livna. Završio je teološki fakultet u Mađarskoj, vratio se u Bosnu, gdje je otpočeo bogato i sadržajno djelovanje, zbog kojeg su ga njegovi suvremenici smatrali jednim od najvećih bosanskih franjevača 19. stoljeća.

Fra Lovro Karaula živi i radi u vrijeme kada su franjevački samostani bili jedini kulturni centri, a franjevci jedini učitelji, vođe i zaštitnici svoga naroda. Njegovom zaslugom sagrađeni su mnogi sakralni objekti (crkva i samostan na Gorici, crkve u Vidošima i Ljubunčiću, mnoge kapelice na grobljima, župni stanovi). Fra Lovro Karaula je zaslužan za razvoj školstva u livanjskom kraju. Prva franjevačka škola u Livnu otvorena je 1849. godine i prva livanjska pučka škola 1858. godine.

On je neustrašivi borac za radnička prava i prava obepravljenog puka. Osnovno geslo čitavog njegovog javnog rada je "koristiti katolicima u Bosni".

Zbog toga je fra Lovro Karaula smetao nekima u Bosni, te je mučki ubijen (kamenovan) 20. srpnja 1885. godine. Njegova smrt simbolizira mučeništvo bosanskih franjevacu u Bosni.

ZATO OVA ŠKOLA S PRAVOM I PONOSOM NOSI IME VELIKOG
SINA LIVANJSKOG KRAJA, DUHOVNOG I SVJETOVNOG UČITELJA I
ZAŠTITNIKA HRVATSKOG NARODA.

Sjédim u svojoj sobi
u tami sa strahom u duši,
otkucaji sata se čuju
sa srcem ritam usklađuju.

Srce iz grudi hoće da iskoči
jer ubrzano radi,
da li će netko pokucati na vrata
i reći, kraj je uzbune, iziđi.

Tiho osluškujem svaki šum u sobi
al ne čujem od buke granata,
čujem samo ritam srca
i otkucaje sata.

Napokon se otvoriše vrata i mama
tiho uđe, zagrlji me i reče:
dođi, čedo moje, dok sve ne prođe!

Jasmina Čolić, VI. a

Snajperom u moje djetinjstvo

Već pet godina plandi plavičasto obzorje mog djetinjstva.
Rat je strah, strepnja i stalno isčekivanje novog jutra
s uzdahom, da bude mir. Davno sanjani snovi o sretnom djetinjstvu
kao da su zauvijek nestali. Umjesto vesele dječije vriske sjedim
u sobi i gledam svoje lutke, bilježnice i u mraku snivam snove.
Moje djetinjstvo je prošlo kroz ratne strahote, fijuke granata
i snajperski hitac koji je osiromašio moj život. Izgubila sam
tatu. Moja mama se trudi da mom bratu mojoj seki i meni nadoknadi
dvostraku ljubav. A ja sanjam veliku zelenu dolinu punu sunca
i vesele dječije graje.

DANIJELA BUHANI VII-C

Bio je zadnji radni dan u tjednu. Ne mogu reći da se plašio sa onom narodnom "crni petak", ali moglo se svašta dogoditi.

Došao sam jako umoran iz škole. Zbog stalnih uzbuna i granatiranja bio sam pospan i umoran. Legao sam i ni sam ne znam po koji put ponovno sam razmišljao o ratu, o ljudima u njemu i o ovoj stalnoj trci za životom, jer u to vrijeme sreća je bila dočekati svaki novi dan. U tom razmišljanju, nožda sam malo i zaspa, probudi me zvuk telefona. Iz bolnice su hitno tražili mog oca, koji trenutno nije bio kod kuće. Pomislo sam: "Bože, sačuvaj onoga koji treba njegovu pomoć". Ubrzo otac dođe kući, a ja sam još na vratima priopćih vijest, te on odmah ode u bolnicu. Sirene su nekoliko puta zavijale. Brata nije bilo u kući. Majka je bila sva izbezumljena od straha, nije se mogla smiriti ni u skloništu. Na svu sreću brat je brzo došao, ali oca još dugo nije bilo.

Pala je i noć. Ljudi su se malo opustili i uglavnom stajali ispred zgrade. Iznenada, cijeli grad obasja jak bljesak. Pomislih da je to munja, te se nisam obazirao, a onda čuh strahovitu detonaciju. Zgrada se zatresla kao i cijeli grad. Ljudi su u panici trčali na sve strane. Žene su dozivale svoju djecu. Začuse se sirene hitne pomoći i automobila.

Svi u skloništu smo očekivali prve vijesti. Od vojnika smo saznali da je to bio "orkan".

I tako sam u stalnom strahu za svoje najmilije dočekao kraj rata.

Amir Vejzagić, VIII. 6

OBJAVLJENI U LISTOVIMA " MODRA LASTA" I "RADOST"

Domovino

Koliko si propatila!
Koliko je nesreće prohujalo
Preko tvojih leđa?
I opet ih
Savilani si.

Marijana Šeremet, VI. d

Zavičajju

O, zavičajju dragi,
ne nađoh ti praga
da ti srce otvorim,
da ti u dušu uđem
kao ti u moju.

Tajana Tabaković, VIII. d

Moja domovina

Moja domovina je za mene sve
što je lijepo i što me raduje...
pa uvijek mislim
na dobre dane razigrane..

Moja domovina je najljepša
usred ljeta i topline
kad sunce pored nje
obasjava dušu i srce moje.

Almira Orman, VII. a

Proljeće

Budi se cvijeće,
dolaze laste,
leptirić leti,
visibaba raste.

Žuti jaglac
posvud miriše,
i cijela šuna
ljepotom odiše.

Dražen Rubić, VI. d

"Valjen Isus i Marija", reče baka Pila pojavljujući se na vratima. "Dedera, nevista, vidi kolko je uri", reče starica.

"Uđi, pile, sjedi", kaže moja mama.

"Ma neću, bona, znaš ona moja stara vekerica tresnula o pod, pa sad eto je belaj, ili brza ili je moraš gurat. Pa ću je ja sada natirati i za sat-dva znat ću otamine kolko je sati. Eto ga belaj, pokipit će mi varenika, ostavila sam je na onom strujnom šejtanu, a Mara će me zvati na telefon", jedva čujnim glasom izgovori starica.

"Jadi moji", prošaputa i ode s vrata.

Vekerica

Sav sretan otrčao sam baki Pili, noseći joj novo budilicu koju joj je kupila mama.

"I' zvoli, Pile, svoju novu vekericu", uzviknuo sam. "Vala ti, sinko, vala", veli baka, "baš je vina, nu kolki su joj brojevi, ali ne kuca. Kako to?"

"To je na struju", objašnjavan ja. "A, još jedan strujni šejtan", reče starica. "A, di su joj kolići, kako ću je naviti", upita. "To je na baterije", uporno objašnjavan.

"Pa vala, sinko, ali ja bi više volila koji vlaster da zalipim staru", reče moja Pile i nježno pogleda staru vekericu koja joj je njerila vrijeme sam Bog zna koliko godina.

Ovo je jedna od ljepših priča koje sam pročitao. Dakle, u vrijeme Prvog svjetskog rata u gradu Zvorniku bila je vojna bolnica u koju sa svih strana pristizali ranjenici. Ali u bolnici je manjkalo bolničara. Ravnatelj je zatražio pomoć iz Mađarske, ali ona nije stigla. Poziv su rado prihvatile sestre milosrdnice iz Zagreba. Njihova se voditeljica zvala Anastazija. Sestre su se nesebično predale njegovanju ranjenika, ali među bolesnicima se počela širiti zaraza. I sestra Anastazija je osjetila slabost i smrt. Zaželjela je da je pokopaju zajedno s vojnicima koje je njegovala. Na pogrebu je bilo mnoštvo ljudi, a na njenu je sponeniku napisano: "Pade kao žrtva svoga zvanja, ovdje počiva kao anđeo mira, među vojnicima za koje život dade."

Marino Vidović, VI.a

Tko kaže...

Na moj poziv mac, mac velikim dvorištem potrče prema meni pet mačaka i pas. Maza je najsporija i bojim se da neće stići do svog zalogaja. No Floki se osvrće prema njoj, zastaje i nježno je zubima hvata za vrat, pa nastavlja trk noseći je. Tako jedu svi zajedno. Kad završe, zahvalno kažu: mijau, a Floki av, av.

Tko kaže da su neprijatelji? Čini mi se da su neprijatelji jedni drugima samo ljudi. Floki bi doista mogao biti uključen u mirovne pregovore...

Marino Vidović, VI.a

Jednog zinskog hladnog jutra, kad sam se probudio, ugledao sam kroz prozor snijeg koji je napadao i prekrrio moju ulicu. Poslije doručka obukao sam toplu zimsku odjeću i uzeo saonice. Pridružio sam se djeci koja su uživala igrajući se snijegom. ^{Tog} ~~Toj~~ sam se dana sanjkao bez prestanka. Upoznao sam nove prijatelje. Napravili smo velikog Snjegovića u ulici ispred mog dvorišta. Uz pomoć prijatelja prvi put sam skijao. Kad je pao mrak, umoran a ujedno i sretan, otišao sam spavati.

Antonio Križan III.a

MOJ HUGO

Sjedi Hugo i prolaznike broji, kao da kaže mili moji.
A, kad naiđe nepoznati gost, skače na noge i baca kost.
Skače i reži da nepoznati bježi.

Zvonimir Penjak II.a

JEDAN DOŽIVLJAJ SA ZIMSKOG ODMORA

Jednog zinskog hladnog jutra kad sam se probudio, ugledao sam kroz prozor snijeg koji je napadao i prekrrio moju ulicu. ~~Poslije~~ ~~je~~ doručka, obukao sam toplu zimsku odjeću i uzeo saonice. ~~Pridru-~~ ~~žio~~ sam se djeci koja su uživala igrajući se snijegom. ^{Tog} ~~Toj~~ dana sam se sanjkao bez prestanka. Upoznao sam nove prijatelje. Napravili smo velikog Snjegovića ^u ~~u~~ ulici ispred mog dvorišta. Uz pomoć prijatelja prvi put sam skijao. Kad je pao mrak, umoran, a ujedno i sretan otišao sam spavati.

Antonio Križan III.a

Da vidi, ne može
 da ga vole, ne želi
 da bude voljen, ne smije
 droga ga od sreće dijeli.
 Ruku da pruži, ruka mu drhti
 ruku da primi, ruku mu ne daju
 rukom da pozdravi, koga?
 Zar one što ga drogi predaju,
 Oko vrata mu omča droge
 oko njega put bez cilja
 oko srca okov tuge,
 a u duši ljubav za druge.
 Glas mu se gubi u noći
 i muzika što je svira
 na gitari, u samoći
 traži za se malo mira.
 A na kraju osta sam,
 grob bez imena i natpisa,
 osta mutna prazna čaša
 prođe život jednog drogeraš.

Saša Ivetić, VII. b

BISTRICA

Volim Bistricu
 bistru kao suza.
 volim njene obale
 koje spaja jedan prekrasan
 Stari most.

Aida Mulić, V. b

VOLIM TE

Ti si ruža najljepša
 u mojoj bašči
 koja gleda u moje oči
 što ~~gleda~~ ^{sjaje} od tvoje ljepote.

Rahno Pekić, VII. a

Jednog prohladnog zimskog dana, brat i ja smo se išli sanjkati. Sanjkali smo se cijelo poslije podne. Počelo se smrkavati kad smo krenuli kući.

Brat je išao ispred mene i nešto opazio. Zovnuo me, ja sam potrčala i vidjela vrapčića. Nije bježao od nas. Bilo nam ga je žao, brat ga je uzeo i umotao u svoj šal. Kad smo došli kući, stavili smo ga kraj peći i kod njega nekoliko mrvica kruha.

Ujutro, kad smo ustali, vidjeli smo vrapčića na prozoru. Otvorili smo prozor i on je odletio. Rekla sam mu: "kad ti bude hladno dođi opet kod mene." Nadam se da me razumio.

Bila sam vesela što je ozdravio. Dugo ću se sjećati toga doživljaja.

Antonia Buljan, V. b

NISAM TE PREBOLJELA

Ti si o naj koji stvara čežnju u meni i svi moji pokušaji da te zaboravim nisu uspjeli. Dani su dugi, a ja sama. Najradije bih otišla negdje gdje nema usponena na tebe. Kamo god pogledam, vidim nas i naše društvo koje se raspalo zbog nas. Kad se sjetim ljetnih dana dođe mi da zaplačem. Suze se sruše niz lice i ponovo, mada ne bih htjela oživljavaju uspomene na tebe koje su tako bolne i koje moram zaboraviti.

Pitam se da li ću te ikada preboljeti i da li ću ikada više cvako voljeti?

Adrijana, VI. b

MAJKA

Svako jutro

majčin poljubac me budi.

Njone tople, blage ruke

prelaze preko moje glave.

~~Čitko~~ i ništa

ne može zamijeniti

majčine poljupce.

MOJ UČITELJ

Ovaj sastav sam posvetila najdražem, učitelju, dobrom i plamenitom čovjeku.

Bio je visok. Na licu su se isticale bore. Iz sivih očiju, iza četvrtastog okvira naočala, zračila je dobrota. Pri svakom osmjehu zatitrale bi dvije bore, utisnute na rubovima usana. Pranen sivobijelih vlasi spuštao se do korjena nosa.

Uniljati, tihi i unirujući glas zauvijek će mi ostati u srcu. Požutjeli zubi skrivali su se iza tankih blijedoružičastih usana. Koščati prsti često su milovali moju glavu. Jednog ponedjeljka, dok smo očekivali da se na vratima pojavi učitelj, pojavilo se tmurno lice nepoznate učiteljice. Zavladao je tajac i neopisiva žalost. Učiteljica je tiho rekla da je učitelj u bolnici. Pri našoj prvoj posjeti zatekli smo učitelja u krevetu pokrivena bijelom plahtom, glave podignute na tri jastuka, jako bolesnog i blijedog.

Pored neopisive boli koja mu se ocrtavala na licu, uspio se nasmiješiti i time pokazati radost što nas vidi.

Nakon nedjelju dana prestalo je kucati srce nog učitelja, savjesnog i marljivog prosvjetnog djelatnika, a nadasve humaniste i pravog čovjeka.

Lejla Burek VI.a

U RUBRIKAMA "OBIČAJI LIVANJSKOG KRAJA" I "BLAGDANI U
NAŠIM DOMOVINA", POKUŠAT ĆEMO OTRGNUTI OD ZABORAVA RAZNE
OBIČAJE IZ NAŠE PROŠLOSTI.

TO SU PRIČE KOJE SMO MI RADOZNALO I STRPLJIVO SLUŠALI
OD NAŠIH STARIJIH.

Kada bih se mogla vratiti u prošlost, u vrijeme od prije devedesto godina i upoznati Evliju Čelebiju zahvalila bih mu za najljepše zapise o narodnim nošnjama. Naime, narodna muslimanska nošnja nosila se i danas je očuvana kako u gradu tako i na selu. Svojom raskoši i ljepotom lako je prepoznatljiva među bosanskohercegovačkim narodnim nošnjama.

Izrada svatovske nošnje trajala je mjesecima, nekad i godinu dana, a djevojke i snaše odijevaju je i po nekoliko sati. To se događa danas, nažalost, rijetko. Najprije su se spremale dimije od posebne svile u izuzetnim bojama. Poslije se prelazilo na anteriju, koja bi trebala biti prilagođena dimijama. To je u ono vrijeme bila svakodnevna odjeća. Papuče su bile poseban ukras muslimanske nošnje. Na anteriju se oblačio poseban fermen, dok se na glavi nosio tepeluk, okićen dukatima. Tepeluk je bio prekriven kratkom bošćicom sa kericana od raznobojnih svila. Nije potrebno posebno isticati kako je to bilo lijepo vidjeti. Ženska se nošnja, prema nekim kazivanjima održala gotovo do rata.

Danas se te nošnje, kao sponen-blago susreću samo u nekim selima, pri svatovskim običajima ili nekim drugim prigodama. Djevojka tako pripremljena na glavi prinosi baklavu sa darovima za sve ukućane. Od darova prije svega tu su: košulje, anterije, štofovi, čarape, bošćice sapuni i mirisi. Baklava je uređena na najbolji mogući način i sa mnogo unješnosti, začinjena orasima ili suhim grožđicama.

Prinošenje baklave uslijedilo bi pred sam dolazak mlade u mladoženjinu kuću. Baklava je simbol sretnog i slatkog života mladenaca.

Nažalost, vrijeme je učinilo svoje. Sa mnogo više razumijevanja ovakve ili slične običaje trebalo bi otrgnuti od zaborava.

Žetva

Osmi mjesec je vrijeme za košenje žita. Naši stari su to mnogo drukčije ^{radili: Vjetro} ~~radili: Vjetro~~ se dizalo u tri sata, spremalo se i išlo na kosidbu. Kosilo se ručno srpovima i kosama. Kosilo se čitav dan, a ako je bilo malo kosaca kosidba je trajala po nekoliko dana. Nakon kosidbe žito se vezalo u snopove i tovarilo na drvena kola i gonilo do armena. Na armenu se nalazilo drvo zvano stožina. Na vrhu se nalazio ležaj koji se okretao. Žito se slagalo oko stožine za koju se vezalo nekoliko konja koji ~~su~~ se tjerali kandžijom oko stožine. Nakon nekog vremena konji se odvođe da bi se ovršeno žito skupilo i to se ponavlja nekoliko puta. Ovršeno žito se diže na vjetar da se očisti od prljavštine. Tada bi se spremalo u ambare. Sav trud i rad bio je popraćen lijepom starom pjesmom.

Tomislav Niče VII.d

Čupalje

Za mladosti moje bake svako domaćinstvo je imalo trideset ovaca. Od njih se živjelo i njima se obitelji hranile. Vuna je bila dragocijenjena za seljaka. Od nje se tkalo i plelo. Ali najprije je trebalo ošišati ovce, oprati vunu i sazvati djevojke i mlade nevjeste da je čupaju. Kad bi žena sazvala čupalje trebala bi se dobro pripremiti, skuhati večeru. Djevojke bi čupale vunu i pjevale. Njihova pjesma bi bila ganga ili bećarica. Kad bi momci saznali gdje su čupalje tamo bi se sastali sa curama. Dolazili bi pjevajući gangu. Djevojke bi se nekadaš^a ~~sa~~ ^{sa} momcima uhvatile u kolo. Poslije večere svi bi otošli kući.

Katarina Krišto V.d

Na Badnju noć

Svake godine na Badnju noć zemlju ispuni tajanstven osjećaj veselja, a na ljude se spusti božanski blagoslov. Dok se noć polagano spušta isa sobom donosi prekrasne tajne u toplim domovima obitelji sjede za stolom. Otac glasno moli a cijela obitelj mu se pridružuje i u svojim mislima iščekuje rođenje Božijeg djeteta. I dok oni tako blaguju, tajanstvena noć se već spustila na zemlju.

Polagano se približava ponoć i svi su se već spremili za polazak u crkvu. Odjenuli su novu, toplu odjeću, pripremljenu ba š za tu priliku. Ljudi se žure u crkvu da bi mogli što duže uživati u trenucima te prekrasne noći. Postupno se stvara povorka ljudi koji idu prateći zvuk koji stvara zvonjava starih, crkvenih zvona. Svi polagano idu gazeći tako da im teški koraci propadaju u duboki snijeg. Krajem treperi blažen i svečan mir. Šum stvara lagani vjetar koji se poigrava raspuštenim kosama mladih djevojaka. Vesele zvijezdice titraju i neobično sjaje obasjavajući čitav kraj. No njihov sjaj nadjačava svjetlo iz crkve puštajući svoje zrake poput betlehemskog svjetla.

Svi su već u crkvi, a i oni koji su se zadnji povorci polagano pristižu. Vjetar se smirio i cijelim se krajem počela razlijegati zvonjava crkvenih zvona i vesela pjesma vjernika, koja se orila cijelim krajem navješćujući ~~Krišk~~ Kristovo rođenje.

Božić je poseban blagdan u svakoj obitelji, pa tako i u mojoj. Svaki član obitelji posebno se priprma za to slavlje.

Već nekoliko dana prije Badnjaka peku se kolači i pripremaju ostala raznovrsna jela. Djecu najviše privlači miriskolača. Napokon je došla dugo očekivana Badnja noć. Ukućani sjede u kući dok djed i djeca nose badnjak i slamu govoreći: "Dobro vam došla Badnja večer", a ukućani odgovaraju: "i stobom zajedno! Zatim djeca prostiru slamu ispod bora i igraju se. Poslije se moli krunica. Zatim se ide k stolu, i dok ukućani mole, djed pali svijeće postavljene u žitu. Kada se izmoli Očenaš, prione se k jelu. Na Badnju večer najčešće se posti, pa se jede bakalar i krumpir salata. Poslije večere djed gasi svijeće koricom kruha namočenom u crno vino. Čim je jedanaest sati ukućani se spremaju i idu na Polnoćku. U prva božićna jutro ukućani ustaju prije doručka i pale svijeće. Nakon toga dolaze susjedi u kuću govoreći: "Dobro vam došlo sveto porođenje Isusovo," a ukućani odgovaraju: "i s tobom zajedno"!

Tako nekoliko dana obilaze se kuće, a onda se svi počinju pripremati za Novu godinu.

Marija Teklić VII.d

U mjesecu Ramazanu počelo je objavljivanje Kurana, koji je pokazan ljudima i dokaz je pravog puta razlikovanja dobra i zla.

Post je odricanje od jela i pića od zore pa do zalaska sunca. On budi suosjećanje prema siromahu, jer samo gladan može razumjeti gladnog. Postom čovjek jača svoju dušu i privikava je na strpljenje. Vjernik u mjesecu Ramazanu, osim što posti, redovito se i moli. Ramazan je treći islamski šart. Najvažnija noć u mjesecu Ramazana je Lejtu-l-Kadr-27. noć. To je mjesec radosti i ljubavi.

Saša Palić V.d

RAMAZAN

Ramazan je mjesec posta za sve Muslimane. Njemu se raduju svi Muslimani svijeta, a naročito mladi.

Početak posta objavljuju mujezini sa svih munara. Ramazan u muslimanske domove unosi promjene i radost. U tim danima obilaze se rođaci i prijatelji. Ramazan traje mjesec dana. Vjernici tada poste od jutra do večeri. Obavljaju ^{se i} *druge* dužnosti. Klanjaju i mole se Bogu. Kad se upale kandilji na džamiji vjernici počinju jesti. Tada je iftar. Za iftar se spremaju razna jela. Počinje se limunadom, a poslije dolaze razna slana bosanska jela. Na kraju je slatko sa kafom. Poslije iftara vjernici uzimaju abdest i idu u džamiju. Za vrijeme Ramazana budu i mevludi.

U tom mjesecu napisana je sveta knjiga Kuran. U ovom mjesecu Bog oprašta svakom onome tko se iskreno pokaje.

Zana Ljubunčić V.d

PEČENJE KRUHA NA OGNJIŠTU

Nekada se kruh pravio na ovaj način. Domaćica bi prosijala brašno u posebnu drvenu posudu koja se zvala naćve. Kruh se zamjesi toplom vodom i kvasom. Kvas je jedan dio kruha koji se ostavlja od prethodnog krahha. Tijesto je ostajalo u naćvama da se podigne, zatim se raskuha na jednu posebnu okruglu dasku. Ta daska se zvala lopar. U međuvremenu vatra se naloži na ognjištu. Kada se ugriju ognjište i sač, njime se poklapa kruh. Ugrižani sač se dizao jednom željeznom šipkom, koja je na vrhu bila u obliku trokuta. Zvala se maša. Kada se ognjište pomete stavi se kruh, poklopi sačen, a onda se stavi žar oko sača da bi se zadržala temperatura. Smaka domaćica je znala za koje vrijeme je kruh pečen. Tad se skine sač i kruh je gotov.

Marijana Šerenet VI. a

Kolači moje bake

Kada je moja baka bila mlada kolači su bili luksuz, oni su se pravili samo u posebnim prilikama. Evo njenog recepta: zakuha se tijesto od mlijeka, masti, brašna, jaja i praška (ako ga je bilo). Kada se napravi ta smjesa razvalja se tanko. Kolači su se pravili šaraljicama (starim kalupima) i stavljali u pećnicu. Pečeni kolači se posipaju šećerom. Oni su božji što duže stoje, jer tada omekšaju.

Marijana Periša VIII. a

OKOLIŠ I MI

Ekološka sekcija naše škole uputila je Javnom poduzeću "Komunalno" pismo slijedećeg sadržaja:

Mi, ekolozi Osnovne škole fra Lovre Karaule u Livnu, imamo veliki problem i zato tražimo i molimo za Vašu pomoć.

Naime, ovih je dana jako aktualno čišćenje i uređenje okoliša. O tome slušamo u školi, na radiju i televiziji. Mi se također trudimo da uredimo školsko dvorište, želimo da nam je tu lijepo i zdravo živjeti. Međutim, uz našu školsku ogradu toliko je smeća i svakim danom ga je sve više. To neki odrasli dovoze i ostavljaju nove gomile raznog otpada, čak i olupine automobila, tako da je to sada pravo smetlište. Sve je to ujedno i na obali naše rijeke Bistrice. A što bi dali mnogi gradovi da imaju takvu rijeku? Jako nas boli i smeta to što smetlište raste, a nitko ništa ne poduzima. Zbog toga smo odlučili da na ovaj način zamolimo za Vašu pomoć.

Mislino da treba očistiti smeće i zabraniti divlje deponije. Vjerujemo da to možete i ne sumnjamo da hoćete učiniti, jer o školi je riječ, a tu živi i radi mnoštvo djece, mladosti.

Očekujemo Vašu pomoć i unaprijed zahvaljujemo!

EKOLOŠKA SEKCIJA ŠKOLE

Otac: "Ivica kako si danas prošao u školi?"

Ivica: "Kao i uvijek, kroz vrata."

Učitelj: "Ivica, objasni tvrdnju da je Zemlja okrugla."

Ivica: "Ja to nikad nisam ni tvrdio."

Mama: "Enice, zatvori vrata jer je vani studeno."

Enica: "Ali, mama, vani će biti studeno i kad zatvorim vrata."

Gospodin: "Konobaru, u mojoj juhi pliva muha."

Konobar: "Nažalost gospodine nemamo službu za spašavanje utopljenika."

Glorija i Borjana, VIII.

Najbolji dijelovi pokvarenog sira su rupe.

Književnici su ljudi kao i svi drugi, samo što im treba više papira.

Europa je glupača koja je otkrila Ameriku.

Saša Palić, V. d

P I T A L I C E :

U školu iden, u sebi nosim mnogo pameti, a ništa ne zna?

Vodu pije, ni jedna škola bez nje nije?

Blanka Lučić VI. b

Najviše zna, najmanje govori?

Najviše zla čini, nitko ga ne kara?

Iz planine micała, pa u more ticala?

Kuka, a nije joj muka?

Nit šušnu nit bušnu a u kuću, zđe?

Biribići vezu, biribići pletu, biribići kolo vode, biribići goli hode?